

БИБЛОТЕЧНАТА ПРОФЕСИЯ В ЕВРОПА

ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ ПОТРЕБНОСТИ

РЕЗЮМЕ

Проектът БИБЛИО има за цел да идентифицира разликата в уменията в библиотечен сектор в Белгия, България, Гърция, Италия и Латвия в резултат на цифровата трансформация, да разработи учебна програма за професионално образование и обучение (ПОО) в отговор на възникващите профили на работа, която да бъде тествана чрез платформата МООС, (Massive Open Online Course) както и чрез специализирано обучение. Изследователските дейности по проекта имаха за цел да идентифицират нуждите от обучение в европейския библиотечен сектор по отношение на цифровите и напречните компетенции, за да помогнат на сектора да премине в цифровата ера и да се възползва от наличните днес технологии за подобряване на съществуващите услуги и разработване на нови. По време на изследователските дейности беше използван холистичен подход за идентифициране на различни

перспективи, съчетаващи качествени и количествени методи. Консорциумът се фокусира върху обществените библиотеки, тъй като те са в обхвата на дейността на партньорите, но също така са събрани мнения и от други видове библиотеки, като всичко това е включено в резултатите от този доклад. В работния пакет бяха проведени четири различни дейности: кабинетно проучване, онлайн проучване на потребностите от обучение, дълбочинни интервюта с библиотечни специалисти и интервюта за идентифициране на добри практики с предоставящите ПОО институции и организации. Всеки раздел от доклада изследва националните резултати и прави сравнителен анализ. На база на изследователските дейности в края на доклада се предлагат два нови профила за работа в библиотеките, за които ще бъде разработена учебната програма за ПОО и специализираното обучение.

Кабинетно проучване

В резултат на тази дейност се установи първоначална разлика в уменията в различните страни партньори. Българските библиотекари имат ниско начално ниво, но изразяват желания да усвоят цифрови умения. От друга страна, изискванията за цифрови умения в Италия, Латвия, Белгия и Гърция показват, че се очаква основно ниво с възможност за повишаване на квалификацията в зависимост от наличните неформални възможности за обучение. Предварителните изследвания в консорциума **извеждат необходимостта от педагогически умения в библиотекарите**, тъй като се очаква те да извършват образователни дейности за своите потребители. Този набор от умения трябва да бъде придружен от умения за **анализ на потребителските нужди**, тъй като библиотекарите са ориентирани към ползвателите и трябва да могат да идентифицират нуждите на своите потребители, да ги предвидят и да реагират своевременно.

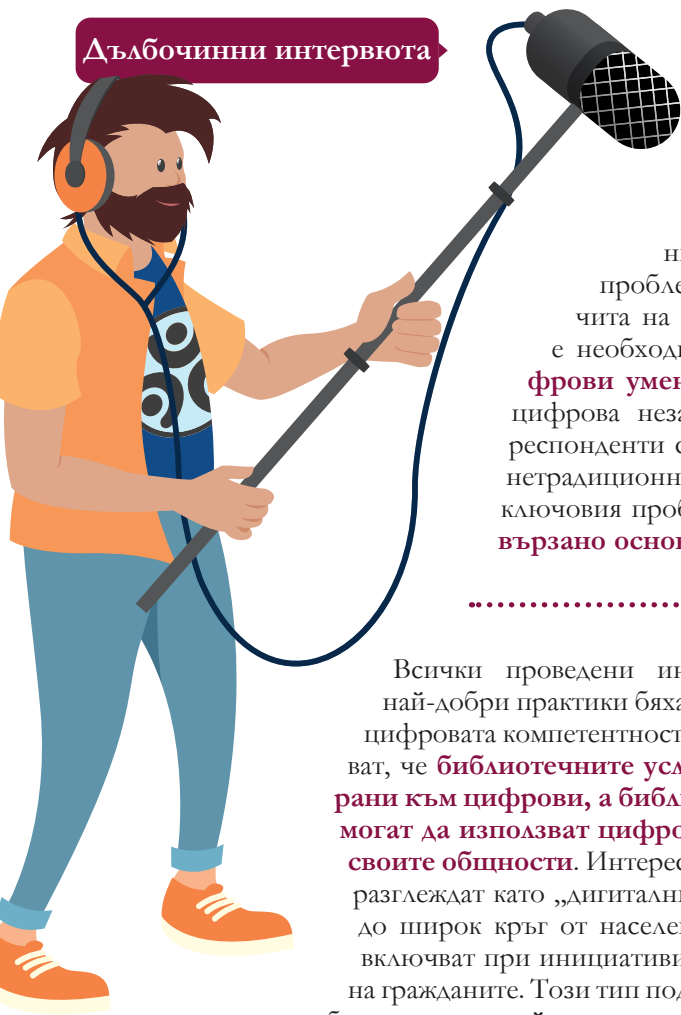
Проучването за нуждите от обучение, чрез онлайн анкета сред библиотечни специалисти, очерта в областите на компетентност на DigComp 2.1 три слабости: **онлайн безопасност, създаване на цифрово съдържание и решаване на проблеми**. Те са изведени на основата на анкетата за самооценка, която респондентите са помолени да попълнят. Отделните области на компетентност имат различна важност в зависимост от конкретните работни роли. Това което е се налага е необходимостта библиотечните специалисти да имат поне средно ниво на владене във всички области на компетентност на DigComp 2.1. Библиотечните специалисти, които отговориха на анкетата като цяло, са мотивирани и осъзнават необходимостта да обновят своите умения и идентифицираха различни нужди от обучение за изпълнение на своите задължения:

- Онлайн и офлайн комуникация
- Комуникация и взаимодействие с потребителите
- Умения за създаване на цифрово съдържание
- Запознаване с технологичните промени
- Повишаване на информационната и медийна грамотност, бази данни
- Проучване на нуждите на общността и фасилитиране

Онлайн проучване

Дълбочинни интервюта

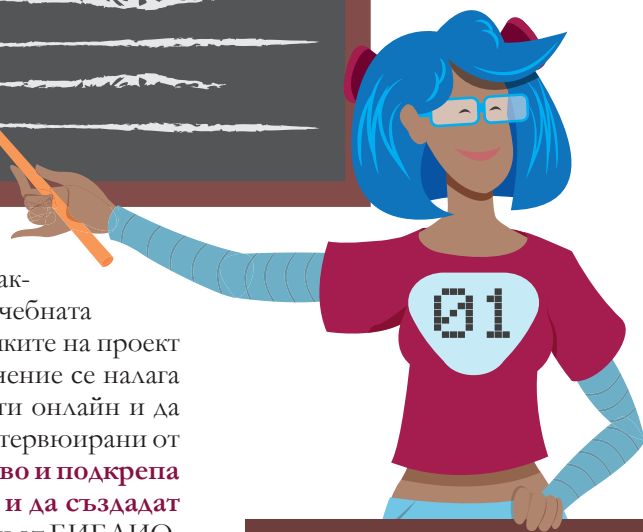
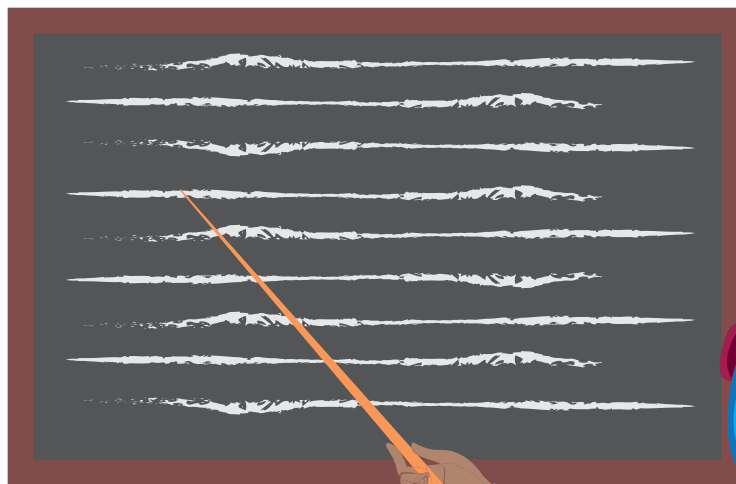

Като цяло интервюираните смятат, че **повишаването на квалификацията е необходимо през цялата кариера на библиотечния специалист**, за да бъдат в крак с технологичните промени и да имат съответните знания. Няколко респонденти отбелязват, че библиотекарите могат да се чувстват уверени в способностите си за медийна грамотност, но те трябва редовно да участват в обучения, за да имат знания и умения, адекватни на информационната среда. Много от анкетираните отбелязват проблем с липсата на цифрови умения в библиотеките, тъй като се разчита на един или двама служители със съответните умения. Следователно е необходимо **да се създаде широка база за усвояване на основни цифрови умения за всички членове на персонала**, за да се осигури ниво на цифрова независимост на библиотечните специалисти. По-специално някои респонденти смятат, че библиотекарите трябва да бъдат принудени да участват в нетрадиционни обучения. Въпреки това, в страните, участващи в проекта остава ключовия проблем, а именно **възприемането на библиотечното дело като обвързано основно с фондовете и колекциите, които библиотеката притежава.**

Всички проведени интервюта за идентифициране на най-добри практики бяха насочени към различни области на цифровата компетентност. Като цяло интервюираните признават, че **библиотечните услуги трябва да бъдат по-ориентирани към цифрови, а библиотечните специалисти трябва да могат да използват цифрови инструменти, за да служат на своите общности.** Интересното е, че в Латвия библиотеките се разглеждат като „дигитални агенти“, които могат да достигнат до широк кръг от населението и следователно трябва да се включват при инициативи за повишаване на квалификацията на гражданите. Този тип подход се откроява сред всички най-добри практики, тъй като има за цел да предостави на библиотечни-

Интервюта за най-добри практики в предоставящите ПОО организации и институции

те специалисти актуални познания за електронните услуги и да ги направи точка за достъп за цифрово изключените граждани, които искат да ползват библиотеките. Въз основа на тези интервюта за най-добри практики се установи, че **съществува голяма нужда от смесени възможности за обучение**, които да позволят на учащите да балансират професионалните и личните си ангажименти. В светлината на пандемията COVID-19, обучителните програми с онлайн компоненти успяха да продължат предоставянето на този етап на теоретични модули. Като дават възможност на учащите се за присъствени обучения на по-късен етап. Само няколко от идентифицираните най-добри практики са с формати само за онлайн обучение и много от тях включват някои практически дейности като част от своята учебна програма. Поради това учебната програма за професионално образование и обучение разработена в рамките на проект БИБЛИО, включва практически дейности, а смесената форма на обучение се налага като най-подходяща. Тя има за цел да предостави теоретичните аспекти онлайн и да събере присъствено учащите се за практическите дейности. Няколко интервюирани от различни страни смятат, че **създадената от тях среда за сътрудничество и подкрепа предоставя добра възможност на учащите да се учат един от друг и да създадат мрежа за подкрепа между библиотеките.** Учебният опит, предоставен от БИБЛИО, трябва да подпомогне подобен подход за сътрудничество за насърчване на междуевропейска общност, която също може да обменя най-добрите практики от всяка държава.

Профили на работа

Въз основа на резултатите от извършените изследователски дейности са разработени два различни профила на работа: „**специалист комуникации и работа с общността**“ и „**отговорник по цифрова трансформация**“. По време на изследователските дейности библиотечните специалисти посочиха необходимостта от комуникационни умения, за да общуват с общността и формират ангажираност и цифрови умения за работа. Очерталите се в този доклад профили на работа на основата на информацията от комплексното изследване, налагат създаването на два профила към момента, които отговарят на ключовите нужди от умения и от обучение, идентифицирани в изследването – проучване на нуждите на общността и комуникацията за улесняване на общността и дигитализация и техническа поддръжка. Те имат за цел да повишат цифровите умения на всички библиотечни специалисти до поне „междинно“ ниво във всички области на DigComp 2.1. Подобряването на цифровите и напречните умения, които притежават библиотечните специалисти ще помогне на сектора да премине в цифровата ера и да се научи да реагира на новите продукти, в резултат на постоянното развитие на технологиите. Изследването, проведено по проекта БИБЛИО, очертава в дълбочина потребностите от умения на библиотечните специалисти в резултат на цифровата трансформация. Този проект отваря поле за по-нататъшни изследвания и разработки за това как цифровите технологии могат да бъдат интегрирани в библиотечната сфера и възникващите нужди от знания и умения в тази връзка.

DIGY

CECO